

JUSTITSMINISTERIET

Civil- og Politiafdelingen

Dato: 26. november 2009
Kontor: Dyrevelfærdskontoret
Sagsnr.: 2007-5430-0082
Dok.: JTS41454

KOMMENTERET HØRINGSOVERSIGT
vedrørende
udkast til lov om hold af malkekvæg

I. Høringen

Den 19. februar 2009 sendte Justitsministeriet rapport om hold af malkekvæg, som er udarbejdet af en arbejdsgruppe nedsat af Justitsministeriet, i høring. Rapporten indeholder bl.a. udkast til en lov om hold af malkekvæg, en bekendtgørelse om hold af malkekvæg og en bekendtgørelse om ændring af bekendtgørelse om beskyttelse af kalve.

Arbejdsgruppens rapport har været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer mv.:

Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Familielandbrug, Dansk Industri, Dansk Klovbeskærerforening, Dansk Kvæg, Dansk Landbrug, Dansk Landbrugsrådgivning, Danske Slagterier, De Danske Landboforeninger, Den Danske Dyrælgeforening, Det Dyreetiske Råd, Det Veterinære Sundhedsråd, Dyrenes Beskyttelse, DyreværnsOrganisationernes SamarbejdsOrganisation (DOSO), Dyreværnsrådet, Ergomatic ApS, Fagligt Fællesforbund 3F, Kødbranchens Fællesråd, Landbrugsraadet (nu Landbrug & Fødevarer), Landsforeningen af Danske Mælkeproducenter, Landsforeningen Frie Bønder – Levende Land, Mejeriforeningen, Sammenslutningen af Landbrugets Arbejdsgiverforeninger og Slagteriernes Forskningsinstitut, Statens Jordbrugs- og Veterinærvidenskabelige Forskningsråd, Det Biovidenskabelige Fakultet v/ Københavns Universitet, Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet v/ Aarhus Universitet og Det Naturvidenskabelige Fakultet v/ Københavns Universitet.

Endvidere har Cow Shopping Cow Welfare A/S, Calvex A/S, Danace Landbrugsrådgivning, forhenværende lektor, cand.agro. Niels Rørbech,

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Jysk Landbrugsrådgivning, Økologisk Landsforening og Optimal Kvægbugsrådgivning afgivet høringssvar.

Nedenfor er gengivet de væsentligste punkter i de modtagne høringssvar, navnlig for så vidt angår arbejdsgruppens udkast til lov om hold af malkekvæg. Justitsministeriets kommentarer til høringssvarene er anført med *kursiv*.

Det fremsatte forslag til lov om hold af malkekvæg og afkom af malkekvæg svarer som udgangspunkt til arbejdsgruppens udkast til lov om hold af malkekvæg, men der er foretaget visse ændringer, herunder i lyset af de indkomne høringssvar.

II. Høringssvarene

Dansk Arbejdsgiverforening har ingen bemærkninger til rapporten.

1. Generelle bemærkninger til arbejdsgruppens rapport om hold af malkekvæg

Landbrugsraadet (nu Landbrug & Fødevarer) har afgivet høringssvar på vegne af **Dansk Kvæg, Dansk Landbrug, Mejeriforeningen og Kødbranchens Fællesråd**. Landbrugsraadet (nu Landbrug & Fødevarer) finder, at sikring af god dyrevelfærd først og fremmest forudsætter, at landmænd løbende motiveres til at tage hånd om dyrevelfærden både i den daglige drift, og når der opstår særlige problemer. De væsentligste indsatser er god rådgivning og vejledning. Målrettede rådgivningskampanjer gennemført af brancherne vil efter Landbrugsraadets (nu Landbrug & Fødevarers) opfattelse ofte have større effekt end regler, da mange dyrevelfærdsmæssige problemer kræver individuelle løsninger.

Det anføres af **Landbrugsraadet** (nu Landbrug & Fødevarer) og **Danske Mælkeproducenter**, at rapportens udkast til lov om hold af malkekvæg med tilhørende bekendtgørelser lægger op til et meget omfattende og detaljeret regelsæt, som bør forenkles.

Landbrugsraadet (nu Landbrug & Fødevarer) og **Danske Mælkeproducenter** anfører endvidere, at udkast til lov om hold af malkekvæg indeholder for brede bemyndigelser til justitsministeren til at fastsætte regler i bekendtgørelsesform. Det fremhæves, at den reelle afgrænsning af

lovens forslag bør fremgå direkte af loven, da producenterne skal have sikkerhed for de investeringer, som foretages som følge af reglerne.

Danske Mælkeproducenter anfører, at foreningen accepterer, at der indføres regler for hold af malkekvæg, men at der i stedet burde indføres regler på EU-niveau for at opretholde en aktiv og eksportorienteret dansk mælkeproduktion. Indførsel af nye regler bør i videst muligt omfang tage hensyn til de mælkeproducenter, som har etableret sig i tillid til de gældende regler. Det er derfor vigtigt, at der indføres lange overgangsperioder og dispensationsmuligheder.

Det Dyreetiske Råd udtrykker tilfredshed med, at alle rådets anbefalinger fra rådets udtalelse om malkekvæg fra 2006 er indgået i arbejdsgruppens overvejelser. Det Dyreetiske Råd anerkender, at formålet med den lovgivning, der foreslås af arbejdsgruppen, er at fastlægge mindstekrav, der sammen med en indikatorbaseret kontrol af sygdomsforekomster kan sikre en acceptabel velfærd for alle dyr. Efter rådets opfattelse bør der sættes ind på begge områder, idet lovgivning ikke kan stå alene.

Det Veterinære Sundhedsråd kan tilslutte sig arbejdsgruppens anbefaling om, at der fastsættes regler om hold af malkekvæg. Rådet anfører samtidig, at overvejelser om brug af mekaniske fødselshjælpere burde have indgået i arbejdsgruppens overvejelser om hold af malkekvæg, og rådet opfordrer til, at der fastsættes regler herom.

DyreværnsOrganisationernes SamarbejdsOrganisation (DOSO), Dyrenes Beskyttelse og Anima er tilfredse med, at rapporten foreslår regler, der har til formål at forbedre forholdene for malkekvæg, ungdyr og kalve. **DOSO** bemærker imidlertid, at der er behov for at fastsætte krav, der er mere vidtgående end arbejdsgruppens anbefalinger.

Danace Landbrugsrådgivning udtrykker tilfredshed med arbejdsgruppens udkast til lov om hold af malkekvæg og udkast til bekendtgørelse om hold af malkekvæg.

Forhenværende lektor, cand.agro. Niels Rørbech anfører, at det detaljerede udkast til lov om hold af malkekvæg med tilhørende bekendtgørelser ikke giver plads til alternative tiltag til opfyldelse af basale funktionskrav. Niels Rørbech foreslår derfor, at der gives mulighed for at fravige lovens regler, når det af brugeren – støttet af personer med den fornødne ekspertise – kan dokumenteres, at fravigelsen er forsvarlig.

For så vidt angår spørgsmålet om fastsættelse af bemyndigelsesbestemmelser er det Justitsministeriets opfattelse, at regler af mere teknisk karakter (f.eks. regler om størrelsen af sengebåse, bredden af tværgange og antallet af ædepladser pr. ko) som udgangspunkt bør fastsættes i en bekendtgørelse, som udstedes i medfør af en lov om hold af malkekvæg og afkom af malkekvæg. Dette skal bl.a. ses i lyset af, at der kan være et løbende behov for at ændre reglerne i lyset af f.eks. nyere videnskabelig forskning, ændringer i den gennemsnitlige størrelse af køer mv. Ved eventuelle ændringer, som vil have omfattende økonomiske konsekvenser for bedrifterne, vil der blive fastsat passende overgangsregler, således som også foreslået af arbejdsgruppen for så vidt angår de udkast til bekendtgørelser, som rapporten indeholder. For så vidt angår bestemmelserne om beskaffenheden af græsningsarealer mv. og modtagerafsnit ved produktion af slagtekalve finder Justitsministeriet dog – modsat arbejdsgruppen – at bestemmelserne herom bør placeres i loven om hold af malkekvæg og afkom af malkekvæg og ikke i regler udstedt i medfør heraf. Der henvises til lovforslagets §§ 13 og 34.

For så vidt angår Det Veterinære Sundhedsråds bemærkninger vedrørende mekaniske fødselshjælpere, kan det oplyses, at justitsministeren efter dyreværnslovens § 15, stk. 1, kan fastsætte regler om, at kraftmaskiner ikke må anvendes ved forløsning af dyr, medmindre maskinen er godkendt af ministeren. Endvidere fremgår det af bestemmelsen, at justitsministeren kan fastsætte regler om typegodkendelse af sådanne kraftmaskiner. Justitsministeriet drøfter for øjeblikket med bl.a. Det Veterinære Sundhedsråd, om der bør udstedes regler om kraftmaskiner, der anvendes ved forløsning af dyr.

For så vidt angår Niels Rørbechs bemærkning om, at der bør være mulighed for at fravige lovens regler, bemærkes, at det fremgår af § 1, stk. 3, i arbejdsgruppens udkast til lov om hold af malkekvæg, at justitsministeren i særlige tilfælde helt eller delvis kan undtage bedrifter eller kreaturer fra loven. § 1, stk. 3, i forslaget til lov om hold af malkekvæg og afkom af malkekvæg er udformet i overensstemmelse med arbejdsgruppens udkast. Der henvises i øvrigt til pkt. 2.1 nedenfor.

2. Bemærkninger til de enkelte bestemmelser i arbejdsgruppens udkast til lov om hold af malkekvæg

2.1. Anvendelsesområde mv. (§ 1)

Landbrugsraadet (nu Landbrug & Fødevarer) finder, at regulering af slagtekalveproduktion bør udgå af lovudkastet. Fastsættelsen af nærmere regler herom bør i stedet afvente den revision af Rådets direktiv om mindstekrav til beskyttelse af kalve, som Europa-Kommissionen har bebudet.

Anima finder ikke, at det bør være muligt at dispensere fra lovens bestemmelser, som foreslået i lovudkastets § 1, stk. 3.

Det er Justitsministeriets opfattelse, at kalveproduktion i stort omfang er en integreret del af hold af malkekvæg, og at kalve, der er afkom af malkekvæg, derfor bør være omfattet af loven, selvom de indgår i slagtekalveproduktion. Det bemærkes i den forbindelse, at Rådets direktiv om mindstekrav til beskyttelse af kalve alene indeholder mindstekrav, og at der ikke synes at være en særlig begrundelse for at fastlægge et lavere beskyttelsesniveau for kalve i forhold til beskyttelsesniveauet for ungdyr. Justitsministeriet kan derfor tilslutte sig arbejdsgruppens anbefaling om, at beskyttelsesniveauet for kalve hæves, således at det svarer til det foreslåede beskyttelsesniveau for ungdyr.

For så vidt angår Animas bemærkning vedrørende § 1, stk. 3, i arbejdsgruppens lovudkast bemærkes, at bestemmelsen indebærer, at justitsministeren i særlige tilfælde helt eller delvis kan undtage bedrifter eller kreaturer fra loven. Justitsministeriet er enig med arbejdsgruppen i, at loven bør indeholde en bestemmelse som foreslået af arbejdsgruppen, og § 1, stk. 3, i forslaget til lov om hold af malkekvæg og afkom af malkekvæg er udformet i overensstemmelse med arbejdsgruppens lovudkast. Det bemærkes i den forbindelse, at bestemmelsen alene kan anvendes i særlige tilfælde. En tilsvarende bestemmelse findes i lov nr. 528 af 6. juni 2007 om hold af heste med senere ændringer.

2.2. Brug af elektriske aggregater (§ 6)

Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet v/ Aarhus Universitet gør opmærksom på, at der ikke findes entydig dokumentation for, at anvendelse

af kotrænere, som foreslås tilladt i perioden, hvor bindestalde udfases, har en positiv effekt for dyresundheden.

Danske Mælkeproducenter støtter et forbud mod anvendelse af elektriske aggregater, forudsat at de kan anvendes i overgangsperioden i eksisterende bindestalde.

Anima og **DOSO** udtrykker tilfredshed med, at det fremover bliver forbudt at bruge elektriske aggregater til at styre kreaturers adfærd.

Det Veterinære Sundhedsråd anfører, at bestemmelsen kan tolkes således, at brug af elektrisk hegn omkring marker, hvor køer og kvier græsser, er forbudt, hvilket ifølge rådet vil være uhensigtsmæssigt.

Arbejdsgruppen anbefaler i sin rapport, at der indføres et forbud mod anvendelse af elektriske aggregater til at styre kreaturers adfærd. Arbejdsgruppen anbefaler endvidere, at der indføres et forbud mod at binde kreaturer i forbindelse med opstaldning, men at det i udfasningsperioden tillades at bruge elektriske aggregater (kotrænere) i bindestalde til styring af gødningsafsætning. Den maksimale spænding i kotræneren bør ifølge arbejdsgruppen kunne reguleres nærmere.

For så vidt angår arbejdsgruppens anbefaling om et forbud mod anvendelse af elektriske aggregater til at styre kreaturers adfærd er Justitsministeriet enig med arbejdsgruppen i, at der som udgangspunkt bør gælde et forbud mod anvendelse af elektriske aggregater til at styre kreaturers adfærd. Justitsministeriet finder dog, at bestemmelsen bør ændres, således at den alene omfatter stødgivende elektriske aggregater. Justitsministeriet er samtidig enig med Det Veterinære Sundhedsråd i, at forbudet ikke bør omfatte elektrisk hegn omkring marker og drivgange til kreaturer på græs, og da Justitsministeriet ikke kan udelukke, at der kan forekomme andre særlige tilfælde, hvor det kan være hensigtsmæssigt at tillade brug af elektriske aggregater (f.eks. i forbindelse med sygdomsbehandling) foreslås det, at justitsministeren kan fastsætte regler om, at forbudet ikke gælder for visse anvendelser af nærmere angivne stødgivende elektriske aggregater.

Justitsministeriet kan endvidere tilslutte sig arbejdsgruppens anbefaling om at indføre et forbud mod at binde kreaturer i forbindelse med opstaldning (bindestalde), og Justitsministeriet er samtidig enig i, at det i

udfasningsperioden bør være tilladt at anvende elektriske aggregater (kotrænere) med begrænset spænding til styring af gødningsafsætningen.

Der henvises i øvrigt til kapitel 4, pkt. 4.5, i arbejdsgruppens rapport og til pkt. 4.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

2.3. Tilsyn (§ 7)

Landbrugsraadet (nu Landbrug & Fødevarer) og **Danske Mælkeproducenter** finder ikke, at der er belæg for at skærpe tilsynet i forhold til dyreværnslovens regler. Landbrugsraadet (nu Landbrug & Fødevarer) har anført, at undtagelsen i dyreværnslovens § 3, stk. 3 – der indebærer, at fritgående dyr på græs eller lignende ikke skal tilses dagligt, men alene jævnligt – er afgørende for landmandens mulighed for at lade dyrene afgræsse på arealer, hvor de er spredt over store afstande.

DOSO udtrykker tilfredshed med, at arbejdsgruppen anbefaler, at hvert enkelt kreatur skal tilses mindst én gang dagligt.

Det Veterinære Sundhedsråd støtter den skærpede tilsynspligt og anfører, at bestemmelsen vil kunne være med til at højne dyrevelfærden for græssende og syge dyr, hvorfor skærpelsen efter rådets opfattelse er fornuftig.

Efter dyreværnslovens § 3, stk. 3, skal fritgående dyr på græs tilses jævnligt. Arbejdsgruppen anbefaler, at denne tilsynsforpligtelse skærpes, således at kreaturer på græs skal tilses mindst én gang om dagen. Justitsministeriet kan tilslutte sig arbejdsgruppens anbefaling, og lovforslaget er udformet i overensstemmelse hermed.

Der henvises i øvrigt til kapitel 12, pkt. 12.6, i arbejdsgruppens rapport og til pkt. 9.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

2.4. Rengøring mv. (§ 8)

Danske Mælkeproducenter anfører, at forslaget om, at stalde regelmæssigt skal rengøres og desinficeres for at forebygge ophobning af sygdomsfremkaldende organismer, er ubegrundet, da manglende rengøring ikke synes at være et velfærds- eller produktionskvalitetsmæssigt problem i mælkeproduktionen. Foreningen støtter et krav om rengøring efter behov, dog mindst én gang årligt.

Arbejdsgruppen anbefaler, at der indføres krav om, at stalde, herunder båse, bokse, inventar og redskaber til kreaturer, regelmæssigt skal rengøres og desinficeres for at forebygge ophobning af sygdomsfremkaldende stoffer. Justitsministeriet kan tilslutte sig arbejdsgruppens anbefaling, og lovforslaget er udformet i overensstemmelse hermed. Den foreslåede bestemmelse svarer til § 13, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 999 af 14. december 1993 om beskyttelse af kalve.

Der henvises i øvrigt til kapitel 4, pkt. 4.4.4, i arbejdsgruppens rapport og til pkt. 4.1.4 og 4.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

2.5. Luftkvalitet, lys, rumfang mv. (§§ 9 og 10)

Danske Mælkeproducenter anfører, at foreningen støtter regler, der regulerer koncentrationen af skadelige gasser, hvis grænseværdierne fastsættes ud fra en dyrevelfærdsmæssig betragtning. Danske Mælkeproducenter kan, i det omfang lys har indflydelse på dyrenes velfærd, støtte indførelse af regler herom. For så vidt angår rumfang finder foreningen, at det sammenhængende staldrumfang skal medregnes, dvs. også rumfanget over de arealer, som ikke indgår i dyrenes opholdsarealer.

Arbejdsgruppen foreslår, at der indføres mulighed for, at justitsministeren kan fastsætte regler om staldes rumfang. Lovforslaget er udformet i overensstemmelse med arbejdsgruppens anbefaling. Justitsministeriet vil i forbindelse med udstedelse af regler om staldes rumfang præcisere, hvilke dele af staldrummet der skal medregnes ved udregningen af, om de fastsatte krav overholdes.

Der henvises i øvrigt kapitel 4, pkt. 4.4.5, i arbejdsgruppens rapport og til pkt. 4.1.5 og 4.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

2.6. Klovettersyn (§ 11)

Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet v/ Aarhus Universitet gør opmærksom på, at en række klovlidelser kun kan diagnosticeres i forbindelse med renskæring af klovsålen. Det gælder i særlig grad hornrelaterede lidelser som laminitis og såleknusning. Der bør derfor efter fakultetets opfattelse stilles krav om, at mindst ét af de foreslåede to årlige klovettersyn bør være en klovbeskæring med tilhørende registrering af klovlidelser. Fakultetet gør endvidere opmærksom på, at alle ungdyr bør have

foretaget kloveftersyn og klovbeskæres før kælvning, da der ofte sker væsentlige ændringer i opstaldning i forbindelse med kælvning, hvilket formodes at kunne være til skade for klovsundheden. Fakultetet gør endelig opmærksom på, at klovproblemer ofte giver sig udtryk i halthed, uden at denne umiddelbart kan ses at stamme fra klovregionen.

DOSO støtter, at der skal foretages kloveftersyn mindst to gange årligt.

Landsforeningen Frie Bønder – Levende Land kan ikke støtte forslaget om årligt tvunget kloveftersyn, da kravet er unødvendigt og en økonomisk byrde for de besætninger, der ikke har klovproblemer.

Det Dyreetiske Råd støtter, at der indføres krav om uddannelse til de personer, der foretager kloveftersyn.

Den Danske Dyrlægeforening støtter arbejdsgruppens anbefaling om kloveftersyn, men finder, at der bør stilles krav om to årlige klovbeskæringer af alle køer og om, at disse skal foretages af en uddannet klovbeskærer eller en dyrlæge.

Danace Landbrugsrådgivning anfører, at det bør være et krav, at dyrlægen, der udfører kloveftersyn, til dagligt arbejder med kvæg eller har speciale i kvæg.

Arbejdsgruppen anbefaler, at kloveftersyn skal ske efter behov, dog mindst to gange årligt, og at klovbehandling og -beskæring skal ske efter behov. Hvis et kreatur viser tegn på en klovlidelse – f.eks. ved, at det halter – skal kloveftersyn og eventuelt klovbeskæring foretages. Ungdyr, der er over 12 måneder, skal ligeledes som udgangspunkt have foretaget kloveftersyn efter behov, dog mindst 2 gange årligt. Ungdyr, der har adgang til ustrøede arealer, skal kun efterses efter behov, da de ustrøede arealer medfører et naturligt slid af klovene. Det er arbejdsgruppens opfattelse, at der med fremtidens større besætninger og specialuddannede kvægbrugere ikke er grund til at forbeholde dyrlæger og klovbeskærere rutineaktiviteter, der kan indlægges i dagligdagen og udføres af bedriftens eget personale. Det anerkendes derfor, at den ansvarlige for bedriften eller dennes medarbejdere som udgangspunkt bør have mulighed for at foretage klovpleje på egne køer, dog således, at mindst ét årligt kloveftersyn vil skulle foretages af en professionel klovbeskærer eller en dyrlæge, der ikke selv er ansvarlig for eller arbejder på bedriften. Justitsmini-

steriet kan tiltræde arbejdsgruppens anbefalinger, og lovforslaget er udformet i overensstemmelse hermed.

Der henvises i øvrigt til pkt. 9 i arbejdsgruppens rapport og til pkt. 5 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

2.7. Behandlingsfacilitet (§ 12)

Danske Mælkeproducenter støtter arbejdsgruppens anbefaling om, at der på bedriften skal være adgang til en behandlingsfacilitet, men foreningen finder, at kravet kun bør gælde for bedrifter, hvor ejeren selv eller hans ansatte foretager kloveftersyn og -behandling. På bedrifter, hvor kloveftersyn foretages af udefrakommende behandlere, synes kravet efter foreningens opfattelse overflødigt.

Landsforeningen Frie Bønder – Levende Land kan ikke støtte forslaget om en behandlingsfacilitet, da kravet er unødvendigt og en økonomisk byrde for de besætninger, der ikke har klovproblemer.

Arbejdsgruppen anbefaler, at der indføres et krav om, at der på bedriften skal være en behandlingsfacilitet, som gør det muligt at løfte bagben på kreaturer ved hjælp af mekaniske hjælpemidler. Kravet skal bl.a. sikre, at kreaturer kan undersøges og vurderes fagligt forsvarligt og under hensyntagen til arbejdssikkerheden. Disse hensyn gælder både for den ansvarlige for bedriften og dennes medarbejdere samt for den dyrlæge, der besøger bedriften. Justitsministeriet kan på den baggrund tilslutte sig arbejdsgruppens anbefaling, og ministeriet finder ikke anledning til at lave en undtagelse for tilfælde, hvor ejeren selv eller dennes ansatte foretager kloveftersyn og -behandling.

Der henvises i øvrigt til kapitel 4, pkt. 4.4.4, i arbejdsgruppens rapport og til pkt. 4.1.4 og 4.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

2.8. Afgræsning (§ 13)

Landbrugsraadet (nu Landbrug & Fødevarer) og **Danske Mælkeproducenter** har generelt anført, at spørgsmålet om afgræsning er så væsentligt for producenterne, at regler herom bør fremgå af loven.

Medlemmerne af **Det Dyreetiske Råd** er delt i spørgsmålet om afgræsning. Nogle medlemmer støtter, at der indføres krav om afgræsning for

både køer og kvier, andre medlemmer støtter, at der indføres krav om afgræsning for kvier, mens en tredje gruppe ikke kan støtte et krav om afgræsning for hverken køer eller kvier. Det Dyreetiske Råd har dog anført, at under alle omstændigheder bør udviklingen i klov- og benproblemer følges nøje for at sikre, at der både ved adgang til græs og ved manglende adgang til græs er en tilstrækkelig lav forekomst af klov- og benproblemer.

For så vidt angår *afgræsning for malkekøer* støtter **Landbrugsraadet** (nu Landbrug & Fødevarer), **Den Danske Dyrlægeforening**, **Danske Mælkeproducenter** og **Danace Landbrugsrådgivning** anbefalingen fra flertallet i arbejdsgruppen om, at der ikke bør indføres krav om afgræsning for malkekøer. Landbrugsraadet (nu Landbrug & Fødevarer) henviser til flertallets begrundelse for sin anbefaling i rapporten og anfører, at det endvidere er vigtigt at være opmærksom på, at der også er øget risiko for negative konsekvenser for miljøet i form af forurening og ringere udnyttelse af næringsstoffer fra gødningen ved anvendelse af afgræsning. Det anføres herudover, at de samlede økonomiske omkostninger er så store, at de ikke står mål med de eventuelle dyrevelfærdsmæssige gevinster, der er ved afgræsning. I yderste konsekvens vil et krav om afgræsning føre til en væsentlig reduktion af den danske mælkeproduktion. Landbrugsraadet (nu Landbrug & Fødevarer) anfører, at forbrugere allerede i dag kan vælge økologiske produkter og andre produkter fra køer, der har været på græs.

Dyrenes Beskyttelse, DOSO, Anima og Landsforeningen Frie Bønder – Levende Land er enige med arbejdsgruppens mindretal i, at der bør indføres krav om afgræsning for malkekøer. Endvidere er **ét af medlemmerne af Dyreværnsrådet** (medlemmet udpeget efter indstilling fra dyreværnsforeningerne) enig med mindretallet. Landsforeningen Frie Bønder – Levende Land kan dog ikke tilslutte sig, at der skal ske registrering af, om kreaturerne er på græs.

Dyrenes Beskyttelse anfører, at de praktiske problemer, som fremhæves af flertallet, kan løses gennem planlægning og god driftsledelse, hvilket allerede praktiseres i de økologiske malkekvægsbesætninger. Dyrenes Beskyttelse anfører endvidere, at – hvis der ikke indføres et generelt krav om afgræsning for køer – bør der indføres mulighed for at påbyde afgræsning i en malkekvægsbesætning, når velfærdsindikatorer viser, at der er behov for det, f.eks. ved store problemer med klovsundheden.

Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet v/ Aarhus Universitet anfører, at teknologi til automatisk styring af adgang til græsarealer i besætninger med automatiske malkesystemer, malkning i marken med mobile malkeanlæg, måling af optagelse af græs ved afgræsning samt online kvalitetsmåling af græssets protein og sukkerindhold med henblik på hensigtsmæssig fodring er under udvikling. Teknologierne forventes at kunne produktmodnes inden for de kommende år. Fakultetet anfører, at når disse produkter er kommercielt tilgængelige, vil de kunne reducere en del af de problemer, der begrundes fravalg af afgræsning.

For så vidt angår *afgræsning for kvier* anfører **Dyrenes Beskyttelse, DOSO, Anima og Landsforeningen Frie Bønder – Levende Land**, at de kan tilslutte sig anbefalingen fra medlemmet udpeget efter indstilling fra Dyrenes Beskyttelse om et krav om afgræsning, der svarer til kravet, som medlemmet anbefaler vedrørende malkekøer. Landsforeningen Frie Bønder – Levende Land kan dog ikke tilslutte sig, at der skal ske registrering af, om kreaturerne er på græs.

Dyrenes Beskyttelse anfører, at der ikke foreligger de samme praktiske problemer med at have kvier på græs som for malkekøer, da kvier ikke skal tilbage på stald for at blive malket, sådan at græsningsarealer ikke behøver at ligge umiddelbart op ad staldbygningerne.

Landbrugsraadet (nu Landbrug & Fødevarer), **Den Danske Dyrlægeforening, Jysk Landbrugsrådgivning, Danske Mælkeproducenter, Optimal Kvægbrugsrådgivning og Danace Landbrugsrådgivning** støtter anbefalingen fra mindretallet i arbejdsgruppen om, at der ikke bør indføres krav om afgræsning for kvier.

Landbrugsraadet (nu Landbrug & Fødevarer) anfører, at de velfærdsmæssige problemer, der gør sig gældende for køer på græs tillige gør sig gældende for kvier på græs. Et krav om afgræsning vil endvidere have negative konsekvenser for kviernes sundhed, særligt vil der kunne opstå problemer med forringet yversundhed, insektbid, manglende tilvækst og forkeret huld eller for høj alder ved kælvning. Disse konsekvenser vil medføre en betydelig forringelse af dyrevelfærden i det senere liv som ko. Landbrugsraadet (nu Landbrug & Fødevarer) skønner, at et krav om afgræsning for kvier vil medføre omkostninger på op til 150 mio. kr. årligt for sektoren, hvilket svarer til 9 pct. af indtjeningen i 2007.

For så vidt angår arbejdsgruppens anbefalinger til *afgræsningsarealernes beskaffenhed mv.* finder **Landbrugsraadet** (nu Landbrug & Fødevarer), at kravet om, at alle køer i varme perioder skal have mulighed for at få skygge samtidig, bør udgå, da kravet er omfattet af kravet om, at køerne skal holdes på stald ved ekstreme vejsituationer. Landbrugsraadet (nu Landbrug & Fødevarer) har endvidere anført, at kravene til græsarealets beskaffenhed mv. ikke er relevante for kvier.

Som det fremgår af arbejdsgruppens rapport, er der på den ene side en række forhold, som taler for, at der indføres krav om afgræsning for køer, herunder at dyrene får et godt underlag at gå, stå og ligge på, og at det giver dyrene mulighed for motion og reducerer aggression. På den anden side er der en række forhold, som taler imod, at der indføres krav om afgræsning for køer, herunder negative effekter for velfærden for så vidt angår smitsomme klovlidelser og fysiologisk ubalance. Et flertal i arbejdsgruppen mener således ikke, at et krav om afgræsning i alle tilfælde vil have en positiv effekt på køernes velfærd, ligesom flertallet anfører, at den gennemsnitlige positive effekt formodentlig er begrænset. Samtidig gør flertallet opmærksom på, at et krav om afgræsning – ifølge de beregninger, som Fødevarerøkonomisk Institut v/ Københavns Universitet har lavet for arbejdsgruppen – vil kunne påføre kvægerhvervet årlige meromkostninger af en samlet størrelsesorden på op til det, som det koster at gennemføre samtlige øvrige anbefalinger, der er fremsat af arbejdsgruppen. Bl.a. på den baggrund anbefaler flertallet, at der ikke indføres krav om afgræsning for køer. Justitsministeriet kan tilslutte sig denne anbefaling.

For så vidt angår afgræsning for kvier har Justitsministeriet efter afslutningen af arbejdsgruppens arbejde bl.a. i lyset af de indkomne høringsvar på ny overvejet spørgsmålet. Det er i den forbindelse Justitsministeriets opfattelse, at et lovmæssigt krav om afgræsning forudsætter særdeles tungtvejende argumenter, og efter en samlet vurdering finder Justitsministeriet, at den dyrevelfærdsmæssige effekt ved indførelse af et krav om afgræsning for kvier ikke står i et rimeligt forhold til omkostningerne ved indførelse af et sådant krav. Dette skal også ses i sammenhæng med, at lovforslagets øvrige krav vil indebære et meget stort løft for dyrevelfærden for malkekvæg og afkom af malkekvæg, og at gennemførelsen af kravene vil udgøre en meget stor økonomisk byrde for bedrifterne. Justitsministeriet finder derfor ikke, at der på nuværende tidspunkt bør fastsættes krav om afgræsning for kvier.

For så vidt angår arbejdsgruppens anbefalinger til krav til græsarealets beskaffenhed mv. bemærkes, at der er forskel på at tage dyrene på stald i perioder med ekstreme vejr-situationer og at sikre, at alle dyrene i varme perioder har mulighed for at få skygge samtidig. Justitsministeriet kan derfor ikke tiltræde Landbrugsraadets (nu Landbrug & Fødevarer) forslag om, at der ikke fastsættes krav om, at alle køer i varme perioder skal have mulighed for at få skygge. Justitsministeriet finder dog, at det bør præciseres i loven, at kravet om adgang til skygge kan opfyldes ved, at kreaturerne gives adgang til stald. Justitsministeriet finder ikke, at der er belæg for, at kravene til græsarealets beskaffenhed mv. ikke bør gælde for kvier.

Der henvises i øvrigt til pkt. 8 i arbejdsgruppens rapport og til pkt. 8 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

2.9. Forbud mod bindestalde (§ 15)

Danske Mælkeproducenter anfører, at den foreslåede undtagelse, som tillader, at køer kan bindes i én time ikke er tilstrækkelig, og foreningen foreslår, at bestemmelsen ændres, således at køerne kan bindes i to timer, således som det gælder for heste, jf. § 5, stk. 2 og 3, i lov nr. 528 af 6. juni 2007 om hold af heste med senere ændringer.

DOSO støtter kravet om, at køer ikke må bindes.

Arbejdsgruppen anbefaler, at køer højst må bindes i én time på det tidspunkt, hvor køerne fodres, eller hvis det er nødvendigt kortvarigt at binde koen i forbindelse med undersøgelser mv. Danske Mælkeproducenter har begrundet sit forslag om forlængelsen af opbindingsperioden fra én time til to timer med en henvisning til § 5, stk. 2 og 3, i lov om hold af heste. Det fremgår heraf, at heste kan opbindes i op til to timer med henblik på at træne hesten til at stå opbundet. Bestemmelsen i lov om hold af heste varetager således ikke de samme hensyn som de foreslåede regler i udkast til lov om hold af malkekvæg, hvor muligheden for at binde kreaturer skal sikre foderoptag, adgang til behandling mv. Justitsministeriet kan på den baggrund ikke støtte forslaget fra Danske Mælkeproducenter om at forlænge perioden fra én til to timer.

Der henvises i øvrigt til kapitel 4, pkt. 4.5, i arbejdsgruppens rapport og til pkt. 4.1.7 og 4.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

2.10. Totalareal (§ 16)

Danske Mælkeproducenter anfører, at arbejdsgruppens anbefaling vedrørende krav til totalareal er væsentlig større end anbefalet i Danske anbefalinger (en tværfaglig rapport, som er blevet til i et samarbejde mellem en række forsknings- og forsøgsinstitutioner og Dansk Landbrugsrådgivning), og at kravet vil fordyre nybyggeri.

Danace Landbrugsrådgivning anfører, at totalarealet bør ændres til 6,3 m² for små racer og 7,5 m² for store racer, da et sådant totalareal er tilstrækkeligt til at tilgodese dyrenes behov. Danace Landbrugsrådgivning foreslår i forlængelse heraf, at bestemmelsen ændres således, at stalde til hold af malkekvæg enten skal opfylde arbejdsgruppens anbefaling til totalareal eller anbefalingerne til størrelse på sengebåse, hvileareal og tværgange.

Landbrugsraadet (nu Landbrug & Fødevarer) foreslår, at reglerne udarbejdes således, at kravene til sengebåselængde og bredden af gange ikke skal være opfyldt for allerede eksisterende staldbygninger, hvis kravene til totalareal er opfyldt. På den måde vil en samlet reduktion i belægningsgraden kompensere for en lidt mindre længde af sengebåsene og gangbredde.

En enig arbejdsgruppe, herunder medlemmer udpeget efter indstilling af Landbrugsraadet (nu Landbrug & Fødevarer) og Dansk Kvæg, har anbefalet, at totalarealet for det område, hvor køerne opholder sig mellem malkningerne, pr. malkeko skal være mindst 6,6 m² for små racer og 8,0 m² for store racer. Kravet til totalareal pr. ko skal sikre, at køerne har tilstrækkelig plads, og at belægningsgraden i stalden ikke bliver u hensigtsmæssig høj. Kravet finder anvendelse for alle løsdriftstalde, dvs. både sengebåsestalde og dybstrøelsesstalde. Justitsministeriet kan tilslutte sig arbejdsgruppens anbefalinger, og lovforslaget er udformet i overensstemmelse hermed.

For så vidt angår Landbrugsraadets (nu Landbrug & Fødevarers) forslag vedrørende kravene til sengebåselængde og bredden af gange, bemærkes, at der i medfør af loven vil blive fastsat bestemmelser med den virkning, at der ikke behøver at skulle foretages ændringer af allerede eksisterende staldbygningers indretning som følge af krav til længden af sengebåse eller bredden af gangarealer, forudsat at disse bygninger i forvejen lever op til kravene i Danske anbefalinger fra 2001.

Der henvises i øvrigt til kapitel 4, pkt. 4.4.1, i arbejdsgruppens rapport og til pkt. 4.1.1, 4.2 og 10.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

2.11. Komfortadfærd (§ 17)

Landbrugsraadet (nu Landbrug & Fødevarer) anfører, at kravet om én roterende kobørste pr. 50 køer er for detaljeret og bør erstattes med en bestemmelse om, at køer skal have mulighed for at udføre hudpleje.

Danske Mælkeproducenter kan acceptere et krav om kobørster.

En enig arbejdsgruppe har anbefalet et krav om, at der skal være mindst én roterende kobørste pr. 50 køer, hvis besætningen er på mere end 50 køer. Justitsministeriet kan tilslutte sig arbejdsgruppens anbefaling, og lovforslaget er udformet i overensstemmelse hermed.

Der henvises i øvrigt til kapitel 4, pkt. 4.4.6, i arbejdsgruppens rapport og til pkt. 4.1.6 og 4.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

2.12. Gulve (§ 18)

Ifølge **Landbrugsraadet** (nu Landbrug & Fødevarer) forudsætter opfyldelse af kravet om skridsikre gulve, at gødning fjernes, og en uddybende bestemmelse om, at gødning skal fjernes, er derfor overflødig og bør udgå.

Danace Landbrugsrådgivning anfører, at betongulves skridsikkerhed alene bør kunne sikres ved, at gulvene er rillet, idet et kostet gulv vil kunne skade klovene på grund af ujævnt slid. For så vidt angår gummibelagte gulve bør skridsikkerhed efter Danace Landbrugsrådgivnings opfattelse sikres ved, at gummi har den rigtige elasticitet og ikke ved profilering. Danace Landbrugsrådgivning anfører endvidere, at sætningen i bemærkningerne til § 18 om, at gulvet skal være drænet ved brug af fast betongulve for at opfylde bestemmelsen, bør udgå.

Ifølge § 18, stk. 2, i arbejdsgruppens udkast til lov om hold af malkekvæg skal gødning fjernes så ofte som nødvendigt for at sikre skridsikre gulve og god klovsundhed. Justitsministeriet finder det hensigtsmæssigt, at der indsættes en udtrykkelig bestemmelse om fjernelse af gødning, og ministeriet er således ikke enig med Landbrugsraadet (nu Landbrug & Føde-

varer) i, at den foreslåede bestemmelse i § 18, stk. 1, i udkastet til lov om hold af malkekvæg – hvorefter gulve i gangarealer skal være skridsikre og være konstrueret, udformet og vedligeholdt således, at køerne kan gå naturligt og ikke kommer til skade – er tilstrækkelig.

For så vidt angår spørgsmålet om gulves skridsikkerhed anføres i bemærkningerne til den foreslåede bestemmelse eksempler på, hvorledes kravet kan opfyldes (f.eks. kan skridsikkerhed ved gummibelagte gulve sikres ved, at gulvet er profileret). Bemærkningerne er ikke til hinder for, at kravet opfyldes på anden vis (f.eks. ved et gummigulvs elasticitet). Det vil under alle omstændigheder være et krav, at gulvene er udformet således, at køerne kan gå naturligt og ikke kommer til skade. Dette skal således også sikres, hvis der er tale om et kostet gulv.

For så vidt angår fjernelse af gødning på faste betongulve har Justitsministeriet ikke umiddelbart grundlag for at antage, at et fast betongulv uden dræn kan opfylde kravet om, at gødning skal fjernes så ofte som nødvendigt for at sikre skridsikre gulve og god klovsundhed.

Der henvises i øvrigt til kapitel 4, pkt. 4.4.2, i arbejdsgruppens rapport og til pkt. 4.1.2 og 4.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

2.13. Indretningen af hvilearealet mv. (§§ 19-22)

Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet v/ Aarhus Universitet støtter, at der stilles krav til køers liggeunderlag.

Danske Mælkeproducenter og Landsforeningen Frie Bønder – Levende Land støtter anbefalingen om, at der i sengebåsestalde skal være mindst én sengebås pr. ko.

Dyrenes Beskyttelse anfører, at det er vigtigt at udforme reglerne om sengebåses størrelse således, at kravene kan ændres, hvis køernes størrelse ændrer sig væsentligt.

Arbejdsgruppen anbefaler, at de nærmere regler om sengebåses størrelse fastsættes ved bekendtgørelse. Justitsministeriet kan tilslutte sig dette, da der vil kunne opstå behov for at ændre kravene, herunder som påpeget af Dyrenes Beskyttelse som følge af, at køernes størrelse ændrer sig væsentligt. I forbindelse med ændring af reglerne herom vil der blive fastsat passende lange overgangsordninger. Der henvises i øvrigt til pkt. 1 ovenfor.

2.14. Sygepladser (§§ 23, 24 og 32)

Landbrugsraadet (nu Landbrug & Fødevarer) henviser til, at spørgsmålet om iværksættelse af pleje mv. ved sygdom eller tilskadekomst allerede er reguleret ved § 5 i bekendtgørelse nr. 707 af 18. juli 2000 om mindstekrav til beskyttelse af landbrugsdyr, og at § 23, stk. 1, 2. og 3. pkt., i arbejdsgruppens udkast til lov om hold af malkekvæg derfor er overflødig og bør udgå.

Det Dyreetiske Råd stiller spørgsmål ved, om antallet af sygepladser er tilstrækkeligt. Rådet anbefaler, at der foretages en beregning af behovet for sådanne pladser, herunder med hvilken sikkerhed det kan opnås, at alle syge dyr kan isoleres. Rådet anfører endvidere, at det bør overvejes at stille krav for ungdyr om et minimumsantal pladser i sygebokse pr. antal kreaturer.

Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet v/ Aarhus Universitet anfører, at antallet af sygebokse er lavt fastsat i betragtning af den høje hyppighed af f.eks. haltheder i danske malkekvægsbesætninger. Fakultetet støtter kravet om, at der altid skal være én ledig sygeplads til ungdyr, og foreslår, at et tilsvarende krav indføres for køer. Det bør endvidere ifølge fakultetet sikres, at der i enhver besætning findes et område, hvor kreaturer kan holdes adskilt fra den øvrige del af besætningen efter behov, og at malkning af dyrene i dette område kan foretages uden, at dyrene sammenblandes med raske dyr. Herudover vil det ifølge fakultetet være relevant at stille krav til antallet af ædepladser i et sådant område. Fakultetet gør endvidere opmærksom på, at det er særligt relevant for kalve og ungdyr, at sygeboksen er placeret således, at der ikke kan ske direkte kontakt med raske dyr, idet sygdom ofte overføres ved kontakt eller gennem luften.

Den Danske Dyrlægeforening finder, at der bør stilles krav om et aflastningsområde med plads til 4 køer pr. 100 køer (1,5 m² pr. 100 kg ko), da der efter foreningens opfattelse findes mange halte køer med langvarige lidelsesforløb.

DOSO bifalder, at der bliver indført krav om sygepladser i enhver besætning.

Arbejdsgruppen anbefaler, at der stilles krav om, at der er et tilstrækkeligt antal sygebokse til dyr, som har behov for adskillelse fra den øvrige

besætning. Et tilstrækkeligt antal sygebokse vil i sagens natur afhænge af besætningens størrelse og sundhedstilstand. Arbejdsgruppen anbefaler, at der skal være mindst én sygeplads pr. 100 køer. En sygeplads kan enten være en enkeltboks eller en plads i en fællesboks til flere syge dyr. Bestemmelsen i udkastets § 23, stk. 2, (nu § 24, stk. 1) er et mindstekrav, og da det tillige følger af udkastets § 23, stk. 1, (nu § 23) at syge og tilskadekomne køer skal holdes adskilt fra de øvrige køer, skal den ansvarlige for bedriften altid sørge for, at et sygt dyr kan opstaldes enten i en fællesboks til syge dyr eller i en enkeltsygeboks, hvis det er nødvendigt. Justitsministeriet kan tilslutte sig arbejdsgruppens anbefalinger, og lovforslaget er udformet i overensstemmelse hermed.

For så vidt angår spørgsmålet om iværksættelse af pleje mv. ved sygdom eller tilskadekomst er Justitsministeriet enig med Landbrugsraadet (nu Landbrug & Fødevarer) i, at § 23, stk. 1, 2. og 3. pkt., i arbejdsgruppens udkast til lov om hold af malkekvæg er overflødige, da der allerede er fastsat regler herom i § 5, 1. og 2. pkt., i bekendtgørelse om mindstekrav til beskyttelse af landbrugsdyr, som også gælder for malkekøer, ungdyr og kalve. § 23, stk. 1, 2. og 3. pkt., i arbejdsgruppens lovudkast er derfor ikke medtaget i det fremsatte forslag til lov om hold af malkekvæg og afkom af malkekvæg.

Der henvises i øvrigt til kapitel 4, pkt. 4.4.4, i arbejdsgruppens rapport og til pkt. 4.1.4 og 4.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

2.15. Opsamlingsplads og beredskabsplan (§ 25)

Den Danske Dyrlegeforening og forhenværende lektor, cand.agro. Niels Rørbech finder, at der bør fastsættes en maksimal opholdstid på opsamlingspladsen for at tilgodese koens behov for hviletid.

Danske Mælkeproducenter anfører, at foreningen støtter kravet om en opsamlingsplads, men finder, at beregningen af størrelsen på opsamlingspladsen bør tage udgangspunkt i det enkelte malkeanlægs timekapacitet.

Danace Landbrugsrådgivning anfører, at kravet om eftergiveligt gulv på opsamlingspladsen bør ændres til, at gulvet på opsamlingspladsen skal være eftergiveligt, når køerne skal opholde sig her ufrivilligt i mere end 2 timer pr. døgn. Hvis der indføres krav om, at der skal være eftergiveligt gulv på opsamlingspladsen i en stald med automatiske malkesystemer,

vil det medføre, at køerne står der for længe, æder og hviler for lidt og eventuelt blokerer vejen til malkning for andre køer.

Arbejdsgruppen anbefaler, at der fastsættes en bestemmelse om, at der i malkestalde skal være en særskilt opsamlingsplads, hvor køerne kan opholde sig umiddelbart inden malkning. Opsamlingspladsen skal udgøre et areal på mindst 1,5 m² pr. ko for store racer og 1,35 m² for små racer. Gulvet på opsamlingspladsen skal være eftergiveligt. Justitsministeriet kan tilslutte sig arbejdsgruppens anbefalinger, og lovforslaget er udformet i overensstemmelse hermed.

Justitsministeriet finder ikke behov for at supplere de foreslåede bestemmelser med en regel om koens maksimale opholdstid eller lignende på opsamlingspladsen, bl.a. fordi det synes vanskeligt at kontrollere overholdelsen af en sådan regel.

Det bemærkes endvidere, at der alene er krav om en særskilt opsamlingsplads i malkestalde, dvs. kravet finder ikke anvendelse, hvis der anvendes et automatisk malkesystem.

Der henvises i øvrigt til kapitel 7, pkt. 7.6, i arbejdsgruppens rapport og til pkt. 9.1.1 og 9.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

2.16. Kælvning (§ 27)

Landbrugsraadet (nu Landbrug & Fødevarer) og **Danske Mælkeproducenter** anfører, at der bør tilføjes en generel undtagelse fra kravet om kælvning i enkeltkælvningsboks for køer, der kælder på græs. Landbrugsraadet har endvidere anført, at kravet om, at kælvningsboksen ikke må benyttes som sygeboks, bør ændres, således at kælvningsbokse ikke må anvendes til kreaturer med smitsomme sygdomme, da mange former for skader og sygdomme ikke er smitsomme, f.eks. forhold forårsaget af fysiologiske forhold.

Økologisk Landsforening anfører, at det er uheldigt, hvis krav om, at kælvning skal ske i en enkeltkælvningsboks, medfører, at det ikke er lovligt for køer at kælte på græs, idet det vil være uforeneligt med tankegangen bag økologireglerne. Det anføres i den forbindelse, at det er Økologisk Landsforenings erfaring, at det ikke er dyrevelfærdsmæssigt problematisk at lade køer kælte på græs.

Landsforeningen Frie Bønder – Levende Land anfører, at i det omfang køerne har adgang til græs, er der ikke behov for så stort et antal af kælvningsbokse som anbefalet af arbejdsgruppen.

Det Dyreetiske Råd stiller spørgsmål ved, om antallet af kælvningspladser er tilstrækkeligt. Rådet anbefaler, at der foretages en beregning af behovet for sådanne pladser, herunder med hvilken sikkerhed det kan opnås, at alle kælvende dyr kan isoleres.

DOSO støtter, at der bliver indført krav om kælvningspladser.

Danace Landbrugsrådgivning forslår, at bestemmelsen om, at kælvning skal ske i en enkeltkælvningsboks ændres, således at kælvning kan foregå i en enkeltkælvningsboks eller fælleskælvningsboks, hvis der er fred og ro. For så vidt angår antallet af enkeltkælvningsbokse foreslår Danace Landbrugsrådgivning, at der kun skal være én enkeltkælvningsboks på hver bedrift.

Arbejdsgruppen anbefaler, at der stilles krav om, at der er et tilstrækkeligt antal kælvningsbokse. Et tilstrækkeligt antal kælvningsbokse vil i sagens natur afhænge af besætningens størrelse. Arbejdsgruppen anbefaler, at der i kælvningsfaciliteten skal være mindst 4 pladser pr. 100 kreaturer, hvoraf mindst halvdelen skal være enkeltkælvningsbokse, mens de resterende pladser kan være i form af fællesforberedelsesbokse til højdrægtige dyr. Bestemmelsen i § 27, stk. 2, er et mindstekrav, og da det tillige følger af § 27, stk. 1, at kælvning skal ske i enkeltkælvningsboks, medmindre der foreligger særlige omstændigheder, skal den ansvarlige for bedriften altid sørge for, at et højdrægtigt dyr som udgangspunkt kan kælte i en enkeltkælvningsboks. Justitsministeriet kan tilslutte sig arbejdsgruppens anbefalinger, og lovforslaget er udformet i overensstemmelse hermed.

Arbejdsgruppens anbefaler, at kælvning skal ske i en enkeltkælvningsboks, medmindre der foreligger ganske særlige omstændigheder. Justitsministeriet er imidlertid enig med Landbrugsraadet (nu Landbrug & Fødevarer), Danske Mælkeproducenter og Økologisk Landsforening i, at kælvning bør kunne foregå på græs. Plantedirektoratet har i den forbindelse oplyst, at det ikke er dyrevelfærdsmæssigt betænkeligt at lade kreaturer kælte på græs, hvis arealet har en størrelse og beskaffenhed, der giver koen mulighed for at kælte uforstyrret. Justitsministeriet er i øvrigt enig med arbejdsgruppen i, at kælvning på stald skal ske i enkeltkælv-

ningsboks. Justitsministeriet foreslår derfor, at kælvning som udgangspunkt skal ske i en enkeltkælvningsboks, men at den dog kan foregå på græs, hvis kvien eller koen har adgang til et areal, der har en sådan størrelse og beskaffenhed, at den har mulighed for at kælte uforstyrret. Endvidere foreslås det, at der ikke skal gælde et krav om, at der på bedriften skal være et bestemt antal kælvningsbokse, hvis alle kælvinger på en bedrift finder sted på græs.

Endvidere er Justitsministeriet enig med Landbrugsraadet (nu Landbrug & Fødevarer) i, at kravet om, at en kælvningsboks ikke må benyttes som sygeboks, bør ændres, således at kælvningsbokse ikke må anvendes til kreaturer med smitsomme sygdomme, da mange former for skader og sygdomme ikke er smitsomme, f.eks. forhold forårsaget af fysiologiske forhold. Lovforslaget er udformet i overensstemmelse hermed.

Der henvises i øvrigt til kapitel 10, pkt. 10.5.1, i arbejdsgruppens rapport og til pkt. 6.1.1 og 6.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

2.17. Adskillesestidspunkt (§ 28)

Det Dyreetiske Råd opfordrer til, at forskning og erfaringer på området følges nøje, og at bestemmelsen om, at kalve skal opholde sig sammen med koen i en enkeltkælvningsboks i mindst 12 timer efter fødslen, om nødvendigt bør justeres i overensstemmelse hermed.

For så vidt angår § 28, stk. 3, i arbejdsgruppens udkast til lov om hold af malkekvæg – hvorefter koen, når den adskilles fra kalven, skal flyttes til et produktionsafsnit, hvor den har mulighed for at få tilgodeset sine fysiologiske og adfærdsmæssige behov – stiller **Det Dyreetiske Råd** spørgsmål ved, hvilket produktionsafsnit der henvises til, idet alle afsnit, hvor koens opstaldes, ifølge rådet skal tilgodeses dens fysiologiske og adfærdsmæssige behov.

Danske Mælkeproducenter anfører, at driftslederen bør kunne ophæve samkvemmet, hvis koens adfærd kan udgøre en fare for kalven.

DOSO foreslår, at adskillesestidspunktet ændres til 4 dage efter fødslen.

Anima mener, at ko og kalv skal være sammen i mindst 2 uger efter fødslen, men anbefaler, at der nedsættes en arbejdsgruppe, der skal belyse, hvorvidt den øgede belastning ved sen adskillelse opvejes af positive

virksomheder, når ko og kalv har haft kontakt ud over 4 døgn, samt hvornår den øgede respons på adskillelse indtræder.

Det er arbejdsgruppens opfattelse, at kalven bør sikres en vis minimumsperiode sammen med koen lige efter kælvning. Kontakt i perioden efter kælvning har således vist sig at have en dyrevelfærds- og sundhedsmæssigt positiv effekt, men samtidig øges reaktionen på adskillelsen, hvis ko og kalv går sammen ud over det 1. døgn, og ophold i kælvningsboksen medfører eksponering over for smittestoffer, der kan forårsage diarré hos kalve i op til 14 dage efter fødslen.

Efter en afvejning af hensynene til adfærd og sundhed anbefaler arbejdsgruppen, at det fastsættes, at kalve skal opholde sig sammen med koen i en enkeltkælvningsboks i mindst 12 timer efter fødslen. Kalven og koen kan adskilles tidligere, hvis en dyrlæge har vurderet, at koens eller kalvens helbred eller adfærd kræver, at de holdes isoleret for at blive behandlet. Når koen adskilles fra kalven, skal koen flyttes til et produktionsafsnit, hvor den har mulighed for at få tilgodeset sine fysiologiske og adfærdsmæssige behov. Det foreslåede adskillestidspunkt er således fastlagt efter en nøje afvejning af modsatrettede hensyn.

Justitsministeriet kan tilslutte sig arbejdsgruppens overvejelser, og lovforslaget er udformet i overensstemmelse hermed. Justitsministeriet kan ikke tilslutte sig forslaget fra Danske Mælkeproducenter om, at den ansvarlige for bedriften selv bør have adgang til at adskille ko og kalv inden for de første 12 timer.

For så vidt angår bestemmelsen om, at koen, når den adskilles fra kalven, skal flyttes til et produktionsafsnit, hvor den har mulighed for at få tilgodeset sine fysiologiske og adfærdsmæssige behov, bemærkes, at koen kan have visse særlige behov, når den flyttes fra kalven, herunder f.eks. behov for yderligere ædeplads ved foderbordet, og bestemmelsen er med til at indskærpe over for den ansvarlige for bedriften, at der skal tages hensyn hertil.

Der henvises i øvrigt til kapitel 10, pkt. 10.5.2, i arbejdsgruppens rapport og til pkt. 6.1.2 og 6.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

2.18. Størrelsen og indretning af bokse til ungdyr og gruppeopstaldning af kalve (§ 31 og § 33)

Danske Slagtekalveproducenter anfører, at en stor del af de tyrekalve, der fødes i danske malkekvægsbesætninger, bliver flyttet til specialiserede slagtekalveproducenter med henblik på opfedning. Flere producenter har holdstørrelser fra 25 til 50 kalve, som fungerer upåklageligt både ernæringsmæssigt og sundhedsmæssigt. Ved store hold er der typisk fra 2,2 m² til 2,5 m² pr. kalv. Foreningen har endvidere anført, at baggrunden for arbejdsgruppens anbefaling om gruppestørrelse – hvorefter størrelsen på grupper, hvis kalve gruppeopstaldes, bør begrænses til 12 kalve, indtil de er 8 uger gamle – bygger på en undersøgelse af patteautomater, hvor kalve blev forstyrret i mælkeoptagelsen op til 50 pct. af tiden på grund af konkurrence fra andre kalve. I undersøgelsen er anvendt mælkemængder på 0,8-1,5 l mælk pr. fodring, hvilket ifølge foreningen ikke giver kalven ro, men derimod frustration og unormal sutteadfærd. Foreningen anfører i forlængelse heraf, at der er almindeligt at anvende en ration på 2,5-3 l mælk pr. fodring, hvilket tilfredsstiller kalvens suttebehov og giver kalven mæthedss fornemmelse og dermed ro. Endelig fremhæver foreningen, at undersøgelsen er foretaget på kviekalve, og ikke uden videre kan overføres på tyrekalve. På den baggrund anbefaler foreningen, at der ikke fastsættes en regel om det maksimale antal kalve, der må gruppeopstaldes.

Calvex A/S gør opmærksom på, at den foreslåede bestemmelse om gruppeopstaldning af kalve vil få virkning for slagtekalve- og ungtyreproducenterne, og at et krav til gruppeopstaldning baseret på forskningsresultater vedrørende malkekvægsbesætninger ikke kan overføres til slagtekalve- og ungtyrsbesætninger. Calvex A/S påpeger endvidere, at kalve almindeligvis opstaldes i grupper fra 20-100 kalve, uden at der er problemer med sygdom og stress. Grupper af 20-40 kalve er dog mest almindelige. Oftest er der tale om mælkefodring ved hjælp af mælkeautomat med op til 4 drikkestationer pr. automat. Hvis antallet af kalve pr. gruppe forhøjes, vil gruppen kunne forblive sammen indtil slagtning, hvilket vil medføre, at kalvene ikke udsættes for ny smittefare fra andre kalve. Endelig anfører Calvex A/S, at en gruppestørrelse på maksimalt 12 kalve vil medføre en økonomisk og arbejdsmæssig belastning for kalveproducenter.

Der er ifølge arbejdsgruppen mange fordele ved opstaldning af kalve parvist eller i små grupper, mens opstaldning i store grupper kan give

problemer på grund af konkurrence om ressourcer og en øget smittefare. Under hensyntagen til de sundhedsmæssige forhold bør størrelsen på grupperne, hvis kalve gruppeopstaldes, ifølge arbejdsgruppen begrænses til 12 kalve, indtil de er 8 uger gamle. Arbejdsgruppen anbefaler, at der fastsættes krav herom.

Justitsministeriet kan tilslutte sig arbejdsgruppens anbefaling og kan således tilslutte sig, at der i medfør af den foreslåede lov udstedes regler om gruppeopstaldning og -størrelse af kalve på op til 8 uger.

Der henvises i øvrigt til kapitel 10, pkt. 10.5.5, i arbejdsgruppens rapport og til pkt. 6.1.3 og 6.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

2.19. Klageadgang og straf (§§ 35-37)

Landbrugsraadet (nu Landbrug & Fødevarer) anfører, at klagesagsbehandlingen bør følge det øvrige veterinær- og fødevareområde, hvorefter klager tilgår et særligt uafhængigt sekretariat, jf. bekendtgørelse nr. 58 af 6. februar 2008 om Sekretariatet for Fødevare- og Veterinærklager.

Danske Mælkeproducenter finder formuleringen af bestemmelserne om klageadgang mv. ulogisk, idet foreningen anfører, at det ikke fremgår, hvornår Fødevarestyrelsens afgørelse om opsættende virkning træffes. Danske Mælkeproducenter finder endvidere, at bødestraf er tilstrækkelig, idet fængselsstraf i mange tilfælde vil kunne forværre forholdene på bedriften og indlede en negativ spiral i forholdet mellem producent og myndigheder med dyreholdet som gidsel.

Justitsministeriet er enig med Landbrugsraadet (nu Landbrug & Fødevarer) i, at klagesagsbehandlingen bør svare til klagesagsbehandlingen i øvrigt på området, herunder at klager bør indgives til Sekretariatet for Fødevare- og Veterinærklager. Lovforslagets bestemmelser om klageadgang er således ændret i forhold til lovudkastet og affattet på tilsvarende vis som dyreværnslovens §§ 24 b og 24 d, som affattet ved lov nr. 500 af 12. juni 2009 om ændring af dyreværnsloven.

Ifølge lovforslagets § 37 kan der efter loven idømmes bøde eller fængsel indtil fire måneder. Strafferammen svarer til strafferammen efter øvrige love, der omhandler dyrs velfærd, jf. f.eks. § 21 i lov nr. 336 af 16. maj 2001 om hold af slagtekyllinger, som ændret ved lov nr. 500 af 12. juni

2009, og § 10 i lov nr. 404 af 26. juni 1998 om indendørs hold af drægtige søer og gylte med senere ændringer.

2.20. Overgangsregler (§§ 38-43)

Landbrugsraadet (nu Landbrug & Fødevarer) anfører, at Fødevareøkonomisk Instituts beregninger er foretaget på baggrund af indtjeningen i 2007, som var det hidtil bedste år for kvægproducenterne. **Landbrugsraadet** (nu Landbrug & Fødevarer) og **Danske Mælkeproducenter** gør opmærksom på, at den økonomiske situation er forringet så meget på nuværende tidspunkt, at meromkostningerne affødt af forslaget for mange kvægproducenter vil overstige den aktuelle indtjening. Det er derfor ifølge organisationerne helt afgørende, at lovforslaget er økonomisk afbalanceret, således at dansk kvægbrug i fremtiden har international konkurrenceevne. Landbrugsraadet (nu Landbrug & Fødevarer) anbefaler, at det tilføjes i bemærkningerne til lovforslaget, at Folketinget lægger vægt på, at dansk mælke- og kødproduktion fortsat skal være internationalt konkurrencedygtig, og at de af hensyn til sikring af lige vilkår for danske og udenlandske producenter vil arbejde målrettet for, at der i EU snarest gennemføres en lovgivning for hold af kvæg baseret på de danske regler. I modsat fald vil forslaget have negative økonomiske konsekvenser for erhverv og samfund og negative konsekvenser for dyrevelfærden, da produktionen i givet fald vil flytte til lande med ringere dyrevelfærd. Landbrugsraadet (nu Landbrug & Fødevarer) har endelig anført, at andre store politiske initiativer, som kan få indflydelse på kvægbrugets økonomiske situation, drøftes, herunder omkostningsbelastende tiltag som ministerudvalget om Grøn Vækst.

Landbrugsraadet (nu Landbrug & Fødevarer) har noteret sig, at der i overgangsperioderne er taget hensyn til tidshorisonten for miljøgodkendelser i form af den 2-årige overgangsperiode i § 38, stk. 2. Det er efter Landbrugsraadets (nu Landbrug & Fødevarers) opfattelse nødvendigt at sikre, at allerede udarbejdede projektforslag, som har fået en miljøgodkendelse, kan tilpasses kravene i ny lovgivning, uden at der skal foretages en ny miljøvurdering.

Landbrugsraadet (nu Landbrug & Fødevarer) finder endvidere, at udkastets § 10, stk. 1, (nu § 11, stk. 1) om kløveftersyn først bør træde i kraft to år efter, at en uddannelse til kløvbeskærer er godkendt.

For så vidt angår kravet om afgræsning i udfasningsperioden for bindestalde finder **Landbrugsraadet** (nu Landbrug & Fødevarer), at kravet ikke vil kunne gennemføres af enkelte landmænd, f.eks. hvis bedriften ikke har adgang til de fornødne arealer. Dansk Kvæg har efterfølgende oplyst, at ca. 75-100 bindestalde på grund af bl.a. bedriftens geografiske placering vil have vanskeligt ved at etablere afgræsning. Landbrugsraadet (nu Landbrug & Fødevarer) foreslår, at der indføres en dispensationsmulighed.

Danske Mælkeproducenter anfører, at regler, der kan indføres ved ændringer af eksisterende stalde, uden at stalden dermed kommer til at stride mod anden lovgivning, f.eks. installation af kobørster, regulering af lys mv., kan indføres med en kort overgangsperiode i eksisterende og nye stalde. Eksisterende stalde, der er opført i overensstemmelse med gældende regler, som er opført eller udvidet med mere end 50 pct. inden for de sidste 10 år før lovens ikrafttræden, skal efter foreningens opfattelse kunne anvendes i 30 år. Kortere overgangsordninger vil fordyre produktionen og forringe konkurrenceevnen.

Danske Mælkeproducenter anfører endvidere, at opfyldelse af udkastets § 23 (nu § 24) vedrørende sygepladser vil kræve en miljøgodkendelse, og at kravet derfor kan være vanskeligt at overholde for en række eksisterende bedrifter uden væsentlige omkostninger.

Herudover anfører **Danske Mælkeproducenter**, at køer i bindestalde vil opleve et løft i velfærd ved at komme på græs om sommeren. Foreningen mener dog ikke, at bedrifter bør pålægges ekstraordinære indskrænkninger i deres erhvervsret. Danske Mælkeproducenter anfører endvidere, at bindestalde, der er opført eller udvidet med mere end 50 pct. inden for de sidste 10 år, altid skal kunne udnytte en brugsperiode på 30 år fra ibrugtagningstidspunktet. Danske Mælkeproducenter har anført tilsvarende for så vidt angår krav om afgræsning i udfasningsperioden for kalve og ungdyr, der går på fuldspaltegulve.

Anima finder, at overgangsperioder på 20 år for forbedringer af dyrenes fysiske rammer er urimeligt lange. Foreningen henviser i den forbindelse til overgangsordningen på fem år i bekendtgørelse om beskyttelse af kalve. Anima finder endvidere, at § 28 om adskillestidspunkt for ko og kalv bør træde i kraft umiddelbart efter lovens ikrafttræden. En overgangsperiode på 10 år er efter foreningens opfattelse unødvendig og uac-

ceptabel. Anima finder herudover, at § 10 (nu § 11) om kloveftersyn bør træde i kraft 1 år efter lovens ikrafttrædelse.

Det er Justitsministeriets opfattelse, at lovens overgangsordninger som udgangspunkt bør udformes i overensstemmelse med arbejdsgruppens anbefalinger. Længden af de foreslåede overgangsordninger er nøje tilpasset i forhold til, hvor byrdefulde de enkelte anbefalede krav vil være. Det bemærkes navnlig, at der for de mest indgribende krav anbefales en meget lang overgangsordning på 20 år.

Bl.a. i lyset af den nuværende økonomiske situation i samfundet finder Justitsministeriet dog, at der i højere grad end anbefalet af arbejdsgruppen bør tages hensyn til at sikre allerede etablerede bedrifter tid til at indrette sig på kravene efter lov om hold af malkekvæg og afkom af malkekvæg. Justitsministeriet finder derfor, at loven først skal finde anvendelse for bedrifter etableret før lovens ikrafttrædelse fra den 1. juli 2014. Der vil herefter for visse krav gælde en 2-, 10- eller 20-årig overgangsordning afhængig af karakteren af de enkelte krav.

For så vidt angår allerede udarbejdede projektforslag – som omtales af Landbrugsraadet (nu Landbrug & Fødevarer) – bemærkes, at baggrunden for, at arbejdsgruppen foreslår, at visse krav først bør træde i kraft to år senere end de øvrige anbefalede krav, er, at etablering, udvidelse eller ændring af husdyrbrug for mere end 15 dyreenheder skal miljøgodkendes af kommunalbestyrelsen. Det vil efter arbejdsgruppens opfattelse være u hensigtsmæssigt, hvis personer, der forud for en vedtagelse af en ny lov om hold af malkekvæg og afkom af malkekvæg har indgivet ansøgning om miljøgodkendelse i tillid til de dagældende krav, skal trække deres ansøgninger tilbage med henblik på at udarbejde nye ansøgninger. Dette skal ses i lyset af, at udarbejdelsen og behandlingen af ansøgninger om miljøgodkendelse er forbundet med betydelige omkostninger for landmanden. Personer, der indgiver ansøgninger efter lovforslagets vedtagelse, vil derimod ikke kunne have en berettiget forventning om, at bygningerne ikke skal overholde de nye krav. Det vurderes, at en udskudt ikrafttræden på to år – idet det forudsættes, at de øvrige krav træder i kraft for nybyggeri forholdsvis kort tid efter vedtagelsen af reglerne – vil være tilstrækkelig til, at ansøgninger, der er indgivet før vedtagelsen af de nye regler, vil kunne færdigbehandles, og at de relevante bygninger vil kunne opføres og ibrugtages. Disse bygninger vil herefter blive omfattet af en 10- eller 20-årig overgangsordning. Justitsministeriet kan til-

træde arbejdsgruppens overvejelser, og lovforslaget er udformet i overensstemmelse hermed.

For så vidt angår udfasning af bindestalde finder Justitsministeriet, at den udfasningsperiode på 15 år, som arbejdsgruppen har foreslået, bør nedsættes, således at forbudet mod bindestalde vil være fuldt ud gennemført tidligere end foreslået af arbejdsgruppen. Bl.a. i lyset af forslaget om en reduceret overgangsperiode finder Justitsministeriet ikke, at der bør fastsættes pligt til afgræsning i overgangsperioden. Som påpeget af Landbrugsraadet (nu Landbrug & Fødevarer) og Danske Mælkeproducenter ville gennemførelsen af en sådan pligt efter omstændighederne være meget indgribende for bedrifter, hvis der ikke i dag er umiddelbar adgang til græsningsarealer, og hvor opfyldelsen af en pligt til afgræsning i den omtalte overgangsperiode derfor ville kræve investeringer hos den enkelte bedrift til anlæg af en sådan adgang i form af drivveje, tunneller mv.

Der henvises i øvrigt til kapitel 13 i arbejdsgruppens rapport og til pkt. 4.2 og 10 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

3. Bemærkninger til øvrige emner

3.1. Avl

Anima bemærker, at arbejdsgruppen ikke fremsætter anbefalinger for så vidt angår avl. Foreningen opfordrer derfor til, at der nedsættes en arbejdsgruppe med det formål at udstikke retningslinjer for avl til sikring af det enkelte dyrs velfærd.

Arbejdsgruppen anfører i sin rapport, at avlsarbejdet meget vanskeligt lader sig regulere via lovgivning, og arbejdsgruppen finder således ikke, at der er grundlag for at indføre yderligere lovgivningsmæssige krav herom. Justitsministeriet kan tilslutte sig denne anbefaling.

Der henvises i øvrigt til pkt. 9.1.3 og 9.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

3.2. Velfærdsindikatorer

DOSO og **Dyrenes Beskyttelse** er enig i, at mindstekravene til hold af malkekvæg skal suppleres med indikatorbaseret overvågning af dyrevel-

færden. Dyrenes Beskyttelse anbefaler, at der indføres en "gul-kort"-ordning for klovproblemer i besætninger med malkekvæg, ligesom det er blevet anbefalet af Justitsministeriets arbejdsgruppe om skuldersår hos svin.

Danske Mælkeproducenter støtter udviklingen af entydige og kvantitative indikatorer for dyrevelfærden og finder, at veldefinerede velfærdsindikatorer vil kunne overflødiggøre store dele af arbejdsgruppens udkast til forslag til lov om hold af malkekvæg.

Anima er enig i, at klovlidelser bør overvåges og finder, at et krav herom bør gennemføres øjeblikkeligt. Foreningen opfordrer endvidere til, at indberetning af døde køer og kalve skal ske med angivelse af, om kreaturet er selvdødt eller aflivet. Anima finder endvidere, at afblødning af kalve bør overvåges.

Arbejdsgruppen anfører i sin rapport, at dyrevelfærden i mælkeproduktionen bør sikres gennem minimumskrav til produktionssystemet, som på sigt kan kombineres med en indikatorbaseret overvågning og styring af problemområder samt intensiveret rådgivning og udarbejdelse af handlingsplaner, hvis indikatorerne overskrider nærmere fastsatte grænseværdier. Arbejdsgruppen finder, at gennemførelsen af et dyrebaseret indikatorprogram bør ske i forbindelse med det igangværende arbejde vedrørende indførelse af egenkontrol af dyrevelfærd, jf. dyreværnslovens § 4 b.

Justitsministeriet kan tilslutte sig arbejdsgruppens overvejelser om velfærdsindikatorer, herunder at gennemførelsen af et dyrebaseret indikatorprogram bør ske i forbindelse med det igangværende arbejde vedrørende egenkontrol.

Der henvises i øvrigt til pkt. 9.1.4 og 9.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

3.3. Udkast til bekendtgørelse om hold af malkekvæg og bekendtgørelse om ændring af bekendtgørelse om bekendtgørelse om beskyttelse af kalve

En række myndigheder og organisationer mv. har fremsat bemærkninger til udkastene til bekendtgørelse om hold af malkekvæg og bekendtgørelse om ændring af bekendtgørelse om beskyttelse af kalve, som er indeholdt

i arbejdsgrupperapporten om hold af malkekvæg. Disse bemærkninger vil blive inddraget i overvejelserne i forbindelse med udarbejdelse af de bekendtgørelser, der vil blive udstedt i forlængelse af en vedtagelse af lov om hold af malkekvæg og afkom af malkekvæg.